

Hasnes er fra Narvik; han er sivilingeniør og forsker med et sterkt skjønnlitterært engasjement og stor entusiasme. Han har skrevet flere av kapitlene i "I bøkernes verden", boka som er bakgrunnen for kvelden og foredraget.

Geir Hasnes

Sigrid Undset i bøkernes verden.

Forfatterinnen som boksamler, lesehest, bibliofil og evig kunnskapstørst

G. K. Chesterton, Sigrid Undsets yndlingsforfatter, uttalte en gang: "Det finnes ikke uinteressante ting, bare uinteresserte mennesker." Dette fyndordet passer utmerket når vi begir oss inn på Bjerkebak for å studere Sigrid Undsets bibliotek. Vi ser bredden og dybden i hennes mange interesser i hylle etter hylle stappfulle med bøker, i rom etter rom, ja, faktisk i hus etter hus. Det er fristende å påstå at Sigrid Undset ikke kjøpte sitt annet hus i 1924 for å skaffe seg arbeidsrom, men plass til alle bøkene som flommet inn. For de flommet nesten bokstavelig talt inn på Bjerkebak, dag etter dag, uke etter uke, måned etter måned, år etter år, og kan ikke ha tatt liten tid bare å administrere for henne.

Var Sigrid Undset **boksamler**, altså Samler med stor s? Eller var hennes bibliotek bare en naturlig konsekvens av at hun trengte bakgrunnsmateriale for sine bøker og artikler?

Det oppgis at boksamlingen ved Sigrid Undsets død var på ca. 10300 bind, og 1300 av disse, konsentrert om norrøne utgaver, var testamentert til Det kongelige norske videnskabs selskabs bibliotek i Trondheim. På Bjerkebak er der i dag ca. 9000 bøker. For den som er interessert i mer enn det kuriøse ved å gå og kikke i et annet menneskes bokhyller – hvilket jeg regner med samtlige som har lest så langt som hit i dette essayet er – så er det bare å gå til anskaffelse av den vidunderlige (for å si det med et Undsetsk yndlingsadjektiv) boken om hennes bibliotek som ble utgitt i fjor i forbindelse med åpningen av Bjerkebak for publikum. Den gir et imponerende overblikk over hennes mange interesseområder både innen fiksjon og fakta, fra spekulasjon til filosofi, fra teologi til skikk og bruk, fra byggeskikk til hagebruk, ad libitum. Men den kan nødvendigvis ikke ta med alt hun var borti – f. eks. er hennes interesse for kriminallitteratur ikke representert her.

Jeg har prøvd å regne meg frem til anskaffelsestakten til Sigrid Undset. Vi vet at hun leste masse fra hun var liten, og at hun etter at hun begynte å tjene penger, kjøpte seg bøker for det hun hadde til overs. Det oppgis at hun omkring 1925 hadde ca. 2000 bøker, hvilket gir at hun kjøpte 1,5 bøker i uken i snitt etter 1900 eller etter at hun var begynt å tjene egne penger, kanskje bare én bok i uken i mange år, men etter at hun ble gift både to og tre bøker i uken. Først etter at hun har kommet til Lillehammer i 1919 er det at hun bygger opp sitt bibliotek med tanke på grunnlaget for de bøker og artikler hun arbeider med, det er da innkjøpstakten går opp.

Vi vet også at Sigrid Undset returnerte fra USA i 1945 med ca. 4000 bøker som ble anskaffet i de fem krigsårene. Dette betyr at det hver eneste dag i uken inkludert søndager kom 2 ¼ bok i snitt inn i leiligheten hennes i New York. Unntar vi søndagene er tallet omkring 2,5. Så er det ikke for ingenting at Arne Skouen kan beskrive hvordan der er stier mellom bokstablene hennes mellom stuen, kjøkkenet, badet og soverommet.

Dermed gjenstår det ca. 4300 bøker som ble anskaffet i tiden 1925 til 1940 og tiden 1945 til 1949. Dette gir en vekst i boksamlingen i disse årene på sånn omlag 4-5 bøker i uken. Kanskje hun ikke samlet like heftig etter krigen som i hennes mest aktive år, men vi har ikke grunnlag for å anta dette heller.

Vi vet at Sigrid Undset ikke kjøpte alle bøkene selv. Hun fikk en masse frieksemplarer fra forlagene, noe som begynte da hun ble aktivt medlem av forfatterforeningen, altså før hun giftet seg i 1912. Vi vet også at mange forfattere, ikke minst utenlandske, forærte bøkene sine til henne. Imidlertid var hun flink til å sortere unna det hun ikke ville ha, og vi har ingen tall på hvor mange bøker hun forærte bort, vi kan bare anta at det var tusentalls gjennom årene.

Var Sigrid Undset **lesehest**, altså en som elsket lesning for sin egen skyld og som ikke kunne unnvære lesningen slik vi ikke kan unnvære mat og drikke?

Det er mange forskjellige slags lesehester. Noen traver gjennom verdenslitteraturen, jevnt og trutt, for de vet at her er det åndelig mat og bare å forsyne seg. Andre galopperer igjennom, de drives til å sette seg inn i skjønnlitteraturens store verker og stadig nye fagområder, de har en drivkraft til skattejakten blant bøkene som dem rundt dem oftest ikke forstår. Sigrid Undset var nok helst som en galopphest i så måte, hennes indre drivkraft til å finne ut av all ting er fremdeles usedvanlig sterkt representert i hennes bibliotek og slår en med undring mens en vandrer rundt og leser på bokryggene. Dette inntrykket er så ekstra sterkt fordi det ikke er det inntrykket hun ga utad. På fotografier ser vi en noe verdensfjern forfatter som har flyttet til en utkant av folkeskikken for å isolere seg med sine skikkelser fra en annen tid, der er ingen kommunikasjon mellom fotograf og motiv. I biblioteket derimot er hennes energi fremdeles bevart og vi skjønner at det er her den virkelige Sigrid Undset trer frem.

Som en ekte lesehest elsket Sigrid Undset å trave mellom bokhandlere og antikvariater hvor enn hun kunne finne dem på sine reiser. Språk var ikke noe problem for henne, hun kunne engelsk og tysk flytende og fransk og italiensk ikke mye dårligere. Hun gikk på skattejakt, ikke bare blant kulturminner, kirker og landskap, men også blant bokryggene i utallige salgshyller. Når vi ser hvor mange bøker hun hadde, skjønner vi at her er en side av henne som biografene hennes ikke har maktet å gripe. Hun korresponderte med bokhandlere og antikvarer, skrev ønskelister, leste kataloger og sendte bestillinger. Bare en samler vet hvordan man kan helt gå opp i dette.

Var hun så en **bokorm**, en som best karakteriseres som en som gnager seg gjennom en bok uten helt å få med seg alt, hvor det viktigste enten er å sluke bøker for å kunne briljere med hva man har fått i seg, eller det er en usløkkelig appetitt etter de samme enkle intriger og opplevelser på nytt og på nytt som i triviallitteraturen? Dette kan vi trygt se bort fra. I så tilfelle hadde hun ikke tatt vare på bøkene, hun hadde ikke trengt dem for å arbeide med dem, hun hadde ikke vendt tilbake til dem for å skrive om dem eller ut fra dem.

Var hun kanskje en **bokhamster**, en som finner trygghet i å hamstre bøker, i overfylte bokhyller, stabler på alle bord og på gulvene og ved sengen, på toalettet, på alle tenkelige steder? Neppe det heller, kanskje bare litt. For en bokhamster spiller det ikke så stor rolle hva bøkene handler om, for all tilgjengelig plass er til for å fylles. Man kvitter seg aldri med noe, for man kan jo få lyst til å lese det på nytt. For den del kjøper gjerne bokhamstere langt flere bøker enn de får lest, fordi der er så mange anbefalinger fra venner, bokklubber, stabelsalg, sommersalg, mammutsalg, brukthandlere som underpriser juveler, loppemarkeder, for den saks skyld søppelfyllinger. Sigrid Undset, derimot, kvittet seg med alt hun ikke ville ha. Det er en forunderlig høy kvalitet over hennes bibliotek, der er ikke mye dusinvare.

Man kan nok argumentere fra den psykologiske synsvinkel at et aspekt ved Sigrid Undsets kunnskapstørst hadde med hennes avdøde far å gjøre, og at det å eie bøker er jevngodt med å ha det trygt og godt, ettersom moren måtte selge deler av farens samling etter hans død. Det er nok ingen tvil om at Sigrid Undset så absolutt ikke følte seg uvel av bøkene som flommet inn slik de fleste kvinner ville følt det. Hun likte å eie bøker, for henne var bøker en selvsagt del av den verden hun levde i, de hadde sannsynligvis også en vesentlig symbolverdi gjennom den intellektuelle samhörigheten de ga henne. Men viktigst var selvsagt at de var innfallsporten til et rikere univers som alle kunne ta del i, men få gjorde. Det var hennes bevisste valg å bruke masse tid mellom permer, der følte hun seg hjemme, og der hadde hun også fortsatt kontakten med faren.

Men lesning har sin pris. For det første må man ha tid til å lese. Sigrid Undset regulerte dette selv. Hun var nok en nattleser fra starten av, og da ungene ankom, ble det nok mest kvelden og natten som ble benyttet. Men hun måtte etter hvert arbeide om natten etter at ungene var lagt, og på Bjerkebæk ble rutinen hennes at hun leste hele morgenen til ca. kl. 12 før hun stod opp. Hvordan hun ellers organiserte lesningen sin er usikkert, for hun må også ha brukt masse tid på å følge med i aviser og tidsskrifter. Dette er ulikt bokormen, som ikke følger med, men som gjerne sluker i seg triviallitteratur eller litteratur av typen 'far away and long ago'. Hun brukte også mye tid på å

engasjere seg rundt det hun leste. Hun reagerte på det, ofte så kraftig at det førte til debattinnlegg i aviser og tidsskrifter, eller det inspirerte henne til å skrive tildels lange artikler om bøkene eller forfatterne. Hun elsket også å lese høyt for andre. Og selv om hun ikke var så intens som Dickens i å lese opp fra egne verker, så leste hun både fra dem og andres bøker titt og ofte ifølge slektingene, og spesielt fra Chesterton, når hun fant formuleringer og avsnitt som var særlig gode. Så hun kan ikke ha vært en ensporet og antisosial bokorm.

Sigrid Undsets bokhyller har stått stort sett slik de ble forlatt ved hennes død. Ut fra bøkernes plassering ser vi at hun har brukt ikke liten tid på å sortere og plassere bøkene slik hun ønsket dem, engelsk litteratur i arbeidsrommet (hun hadde Chesterton i ryggen mens hun skrev), fransk litteratur på soverommet, norsk litteratur i stuene, guttebøker på guttenes rom, Luthers verker på øverste hylle i den kalde gangen – det var vel viktig å skjerme ungene fra smusslitteratur. Men jeg lurar på hvor hun hadde plassert de norrøne bøkene som ble skjenket bort. En av lesehestens store gleder er å sortere samlingen og bringe orden i den, så for å forstå Sigrid Undset, er det viktig å kunne forestille seg hvordan hun degget for bøkene inne slik hun degget for blomstene og hagevekstene ute.

Da gjenstår det viktigste spørsmålet: Ble alle bøkene lest?

Vi vet at et alminnelig belest menneske godt kan lese én lettere bok på en ettermiddag og kveld. Men da er der ikke mye igjen av dagen til ektefelle og barn, sosial omgang av alle slag, eller andre hobbyer og interesser. Fra 1900 til 1949 er der omlag 2500 uker. Sigrid Undset har sikkert lest mer enn én bok i uken, men etter 1920 begynner det å strømme for mange bøker inn til at hun kan ha fått med seg alt. Vi vet at hun gjerne fikk perioder hvor hun leste det hun kunne komme over av en bestemt forfatter, som med Robert Hugh Benson eller D. H. Lawrence. Men vi ser også at når hun har funnet en forfatter interessant, har hun anskaffet masser av den forfatteren uten nødvendigvis å få lest alt, noe som uoppskårede heftede eksemplarer vitner om.

En helt annen sak er at mye av Sigrid Undsets bibliotek består av faglitteratur, tykke leksika, tunge oppslagsverk, svære verker, bøker man må arbeide seg gjennom. Ingen leser gjennom *The Catholic Encyclopedia* i ett strekk, ei heller har man tid og mulighet til å pløye seg gjennom Thomas Aquinas' *Summa Theologia* uten avbrudd. Mye av dette er slikt som må studeres, tas inn i porsjoner, og dertil kommer at Sigrid Undset arbeidet med stoffet og brukte det mens hun skrev. Om ikke annet reduserer slikt lesehastigheten betydelig, noe som også 'gjenlesning' gjør. Hvis du er glad i bøker, vender du gjerne tilbake til dem.

Ut fra alt dette kan man resonnerer seg frem til at Sigrid Undset slett ikke fikk lest alt. Hvis vi estimerer at hun leste omlag to nye bøker i uken i snitt, stort og smått, kommer vi frem til ca. 5000 bøker. Det kan godt være at hun i perioder fikk med seg enda mer, som i Amerikatiden, men med tanke på hennes aktiviteter rundt lesningen, er det ikke svært sannsynlig. I Amerika reiste hun mye rundt og holdt taler og appeller, deltok i foreningsliv, traff venner og venninner, og arbeidet både tidlig og sent, så om hun var vekk fra unger og hagestell, ble det nok ikke mye mer tid til lesning.

Var så Sigrid Undset **biblioman**? Var det noe manisk over hennes samling og kunnskapstørst?

Svaret på dette får vi nok aldri. Det er neppe sunt for et vanlig menneske å samle så mange bøker, men på den annen side vet vi at det er mange mennesker som er reddet fra asyl et gjennom at de har en interesse de kan gå fullstendig opp i. Imidlertid vet vi også at det raskt kan snu fra at det er du som eier en samling til at det er samlingen som eier deg. All boksamling kan ta overhånd, all bibliomani kommer gradvis.

Men jeg har også snakket med storsamlere som har lagt frem det enkle regnestykke at de ikke har brukt mer på samlingen sin enn hva andre har brukt på tobakk, søtsaker, lørdagsaviser og den kulørte ukepresse. De har bare tatt vare på det de har kjøpt. Folk flest bruker pengene opp, samlere gjør bevisste valg om hva de vil plassere pengene i.

For det første hadde Sigrid Undset nok den holdningen at hun ønsket å ha bøkene tilgjengelig for en eller annen gang å få lest dem, kanskje til pensjonsalderen? For det andre var hun

så intenst engasjert i de emnene hun samlet stoff om, at hun *måtte* sette seg inn et helt forfatterskap eller gå til bunns i et spesielt emne. For det tredje brukte hun det hun fant i sin egen produksjon. Det finnes ingen annen forfatter i Norge, og for den saks skyld kan en lure på om det i hele verden finnes en slik forfatter, for hvem man kan lage en bok om forfatterens mangfoldige bibliotek som en innfallsport til forfatterens diktning. Så man kan nok unngå anklagen om bibliomani.

Det hevdes derimot ofte at Sigrid Undset var **bibliofil**. Dette betyr egentlig å være bokelsker, men som vi har sett over er uttrykket mangetydig, for det er så mange måter å elske bøkene på. Dessuten har begrepet gjerne blitt benyttet om dem som leter etter førsteutgaver, ekstra pene og spesielle utgaver, gjerne nummererte og signerte utgaver, for å gi et skinn av eksklusivitet.

Chesterton har sagt at barbari er nettopp det å foretrekke symbolet for hva det står for. Det å samle på bøker fordi de er pene og unnlåte å lese dem, er å være langt på vei mot barbariet. Det å foretrekke formen fremfor innholdet, eller å la formen være avgjørende for om en ønsker å ta til seg innholdet, er ikke å være en ekte bibliofil, men å helle mer mot bibliomani. Slik er de som ikke kan ha paperbackutgaver i hyllen og velger farge på skinnbindene som passer til gardinene og tapetet, langt på vei mot det intellektuelle snobberi. Slik var ikke Sigrid Undset. I hennes hyller er det lite som tyder på at hun har brydd seg om hvilke utgaver hun har fått tak i. Den norrøne litteraturen er et av unntakene, men dette gjelder nok mest fordi hun ønsket å finne forskjellige oversettelser og fremstillinger og sammenligne dem – og kanskje hun der også gled litt over i samlerens verden, hvor papir, trykkteknikk, innbinding, satsbilde og andre detaljer forteller en egen historie.

Men for all del, det er en fryd å se at hun tok vare på smussomslagene på alle bøkene hun anskaffet i USA. Smussomslag har blant samlere fått en egenverdi som vel aldri var tilsiktet, og i antikvariatene mangedobles i dag prisen på førsteutgaver fra før 70-tallet som har smussomslagene i god stand. Det er naturlig å tenke slik for en samler fordi smussomslaget presenterte boken for den tidens lesere, og den gir en tidskoloritt og stemning som forsvinner i moderne utgaver, med moderne papir, innbinding og skriftbilde.

Ser man på f. eks. Chestertons noenogfemti bøker i Sigrid Undsets hyller, er smussomslagene oftere med på de senere bøkene, mens de tidligere bøkene befinner seg hos henne i billigutgaver. Det ser ikke ut til at Sigrid Undset har samlet bevisst på førsteutgaver, men heller har gått etter å finne tak i mye av en forfatter hun først har blitt interessert i. Det betyr ikke nødvendigvis at hun ikke satte pris på pene bøker, tvert om, men hun gikk ikke spesielt etter slike utgaver.

Nå er det ren overtro å tro at en nyere teknologi er bedre enn en eldre bare fordi den er nyere, noe som ligger implisitt hos dem som spør om samleren ikke kan nøye seg med de nyeste utgavene av samlede verker eller billigbøker i paperback. Papiret i 80-tallsutgaven av Sigrid Undsets nåtidsverker er forferdelig dårlig og er allerede brunt og illeluktende. Paperbacker fra 60-tallet kan en bare kaste, for bortsett fra lukten av papir som blir til støv og den brune, ekle fargen, er skriftbildet noe bortimot uleselig. Ingen av Sigrid Undsets førsteutgaver frem til 60-tallet er i så dårlig stand enda så mye eldre de er. Typografi og annet bokhåndverk var også generelt bedre – eller penere – før. Så det er helt naturlig for en boksamler å bli bibliofil etter hvert, da man gjerne vil ha bedre utstyr på bøker man er glad i. Det ser imidlertid ikke ut til at Sigrid Undset ble bibliofil i denne betydningen heller. Hun har ikke gått etter dyrere og penere eksemplarer i første rekke, selv om det finnes mange bibliofilbøker i biblioteket. Hun har i første rekke gått etter innholdet.

For Sigrid Undset var evig **kunnskaptørst**. Hun får sine interesser for det norrøne, arkeologi og historie, kultur og fortidsminner, fra faren, som selv var så grundig interessert i alle disse tingene. Faren elsket Roma, var det da noen grunn til at hun ikke skulle føle det samme for byen og kulturen? Faren skriver bøker, var det da noen grunn til at hun ikke skulle gjøre det samme? Faren elsket å bli lest for, var det da noen grunn til at hennes barn og venner ikke skulle like det samme? Ja, hun hadde ikke trengt det dersom hun hadde vært en alminnelig unge, dersom ikke Sigrid Undset gjennom faren hadde fått dette uutslukkelige savnet etter en fantastisk verden. Man kan fantasere meget om hva tapet av faren betydde for henne. Men hun søkte faren i alt hun søkte, hun søkte ham i eldre menn enda så lite vi liker det, hun søkte ham i hans fagområder, hun

dro til Roma, og hun dro inn i bøkens verden, hun ga aldri slipp på ham, men videreførte det arbeidet og de interessene han hadde. Bøkens verden var for henne ikke bare kontakten med forne sivilisasjoners tenkere og forfattere, de var også den fortsatte kontakten med faren.

Så sier Sigrid Undset selv at hennes søken etter kunnskap og mening førte henne til romerkirken, den katolske og universelle kirke, som ga henne et fundament for all hennes søken og kunnskapstørst. Bøkens verden var veien til Kristus. Hennes lesning gjorde at hun ønsket samværet med Kristus mest av alt, som en kan lese av *Catherina av Siena*, hun hadde en mystikers holdning til Kristi kjærlighet, det er bare å se hennes oversettelser av de to bøkene av Robert Hugh Benson, og hun fant at den kristne forståelsen av mennesket og historien kastet lys over alt hun satte seg inn i, som en kan lese av hennes oversettelse av Chestertons *Det evige menneske*.

Gjennom å følge Sigrid Undset inn hennes bibliotek og bokverden skjønner vi mer av både henne og av den verden hun levde. Og det gjør til sist at vi skjønner mer av oss selv.

Jeg trenger ikke her skrive noe mer for å friste leseren til å anskaffe boken *Sigrid Undsets hjem Bjerkebæk. I bøkens verden*, redigert av Arnfinn Åslund, Kari Strand, Jan Haug og Anders Ole Hauglid, som kom ut på Maihaugens eget forlag i fjor. Dersom man skal lese en bok, bør man vite minst mulig om den på forhånd. Jeg har i det siste undret meg over filmtrailere fra 40- og 50-tallet som gjerne er inkludert på DVD-utgaver av klassiske filmer, for de gir jo vekk samtlige større scener og høydepunkt og røper altfor mye av handlingen. Kanskje de var nødt til dette for å få folk til å gå og se på filmene. Slik skal det ikke være med dette essayet. Praktboken har bare to iøynefallende feil. For det første er den for tynn til tross for sine omkring 200 sider i stort format. Det kunne vært så mye mer. For det andre ser det ut til at den ikke er tilgjengelig i vanlige bokhandler. Jeg har snakket med Undset-elskere som har dratt til Bjerkebæk ens ærend for å kjøpe boken – den fortjener større utbredelse. Jeg har lest sier og skriver én eneste anmeldelse, ingen i hovedstadspressen. Hvorfor er den ikke mer kjent?

I fjor var jeg på den årlige Chesterton-konferansen i St. Paul, Minnesota, for å holde foredrag om Chesterton og Sigrid Undset, for Chesterton og det engelske katolske miljøet betydde mye for henne. Da jeg i år var over på nytt med et annet foredrag, var der et litterært selskap som ba meg om å komme til dem i Stillwater, Minnesota, for å gi foredraget på nytt og svare på spørsmål og fortelle mer, for de hadde arbeidet seg gjennom flere av Sigrid Undsets bøker. Her fikk jeg også vist lysbilder fra Bjerkebæk og opplevd entusiasmen for henne på amerikansk vis, selv om dette selvsagt var farget av de mange norskamerikanerne i salen. Og et av de store spørsmålene både i fjor og i år var: Når blir boken om boksamlingen oversatt til engelsk og tilgjengelig for oss? La oss håpe det ikke går for lang tid, for interessen ute i verden for Sigrid Undset vil bare styrkes av denne innføringen i hennes verden.

Da jeg i 2006 var på samme Chesterton-konferanse for å foredra om mitt bibliografiske arbeid med ham, traff jeg en eldre katolsk pater og forfatter, Stanley M. Jaki, som nettopp hadde fått oversatt og utgitt Sigrid Undsets *Brev til en sogneprest* på engelsk. Fr. Jaki hadde lekt med tanken om å dra til Norge for å finne ut mer om Sigrid Undset, og jeg tilbød meg straks å hjelpe ham. Det førte til at vi i høsten 2006 befant oss på Bjerkebæk, hvor fr. Jaki ble overveldet over Sigrid Undsets bibliotek. Han hadde aldri forventet noe slikt, og det var morsomt å se en mann på over 80 år hoppe av fryd foran hyllene. Fr. Jaki måtte tilbake til Norge flere ganger i forbindelse med sin forskning, så det ble flere turer til Bjerkebæk, og han fikk mye hjelp av Sigrid Undset-kjennere i Norge, inkludert Bjerkebæks bibliografiske ekspertise. Så i året som fulgte hans første besøk ble *Sigrid Undset's Quest for Truth*¹ til, kanskje den beste bok jeg har lest om Sigrid Undset, og i hvert fall den beste som omhandler hennes katolske liv og tro. Den kommenterer også hennes kritikere, både mens hun levde og hva som har blitt skrevet siden. Indispensable!

¹ Stanley L. Jaki: *Sigrid Undset's Quest for Truth*, Real View Books, 2007, ISBN 978-0-9790577-6-2, viii + 299 sider.

Hei igjen. Jeg syntes jeg måtte lese gjennom stykket før jeg sendte det. Så da ble det litt finpussing her og der.

Når jeg leser gjennom stykket tenker jeg at der kanskje er for få konkrete eksempler. Skal jeg legge inn litt her og der?

Jeg håper at stykket er lesverdig til tross for en noe tørr tilnærming. Jeg har da også gått ut fra at leserne er vel bevandret i Sigrid Undsets liv og produksjon og at de ikke trenger å få ting inn med teskje. Men å beregne sitt publikum er ikke alltid like lett.

Så burde det da også være med noen bokhyllebilder. Jeg kan gjerne bidra.

Mvh Geir Hasnes